GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 182. *Lunĭ Marțĭ 2 (14) Octomvre* 1884.

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei."

Cu 1 Octomvre st. v. 1884 se începe **unŭ nou abonamentŭ,** la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România și streinătate:** pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ, ca sĕ binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme prenumerările, pentru ca trimiterea ḍiarului sĕ nu se întrerupă.

REDACȚIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI."

Brașovŭ în 1 (13) Octomvre.

Cu ḍiua de astăḍĭ se începe în dieta ungară discusiunea asupra proiectelorŭ de rĕspunsŭ la discursulŭ tronului.

Proiectele de adresă ale maiorității ce au fostŭ presentate camerei magnațilorŭ și camerei deputațilorŭ alaltaerĭ punŭ o mare greutate pe aceea, ca sĕ se dé guvernului totŭ sprijinulŭ spre a puté luá plănuitele „mĕsurĭ esceptionale."

Scimŭ ce scopŭ potŭ avé aceste mĕsurĭ estraordinare séu décă nu l'amŭ cunósce, l'amŭ înțelege din cuvintele, de carĭ se folosesce proiectulŭ de adresă alŭ maiorității tisaiste. Acestŭ proiectŭ vorbesce de „înlăturarea acelei nemulțămirĭ, care se produce în modŭ artificialŭ prin agitațiunĭ neîndreptățite și stricăcióse."

In împrejurărĭ normale și décă amŭ avé unŭ guvernŭ iubitorŭ de dreptate și imparțialŭ, amŭ trebuí sĕ ne bucurămŭ, séu celŭ puținŭ se fimŭ liniștițĭ, că se ieau astfelŭ de mĕsurĭ, pentrucă, abstragêndŭ dela cestiunea Evreilorŭ, mĕsurile acele ar nemerì numai presa maghiară, care singură sumuță aḍĭ prin agitațiunĭ neîndreptățite stricăcióse *în modŭ artificialŭ* pe Maghiarĭ în contra naționalitățilorŭ nemaghiare, producêndŭ astfelŭ mare nemulțumire pretutindenĭ.

Din nenorocire însĕ nu este așa.

Totŭ ce este Maghiarŭ se bucură aḍĭ de privilegiulŭ de a agitá pentru maghiarismŭ cu orĭ ce mijlóce, ertate séu neertate, îndreptățite séu neîndreptățite și agitațiunile aceste suntŭ declarate pe față de fapte patriotice, ear agitatorii facŭ carieră și primescŭ remunerații pentru călcarea de lege, décă acéstă călcare se face „în interesulŭ ideei de statŭ maghiarŭ."

Din potrivă, décă vr'unulŭ din noi, cei ce suntemŭ considerațĭ ca o calamitate pentru acestŭ statŭ, încércă a se apĕrá în contra nelegalitățilorŭ și a abusurilorŭ de putere, pretinḍêndŭ respectarea limbei și a naționalității sale, ḍiarele ungurescĭ strigă, că este unŭ periculosŭ agitatorŭ, unŭ inimicŭ alŭ orêndueleĭ ungurescĭ din acestŭ statŭ.

In fruntea agitațiunei ce se face în modŭ artificialŭ contra Românilorŭ, carĭ nu cerŭ decâtŭ drepturile și libertatea ce li se cuvine, se află acea fóiă alŭ căreia redactorŭ a compusŭ proiectulŭ de adresă alŭ maiorității camerei. Acesta de sigurŭ că nu s'a gânditŭ la elŭ însușĭ când a scrisŭ, că trebue sĕ se iea mĕsurĭ pentru delăturarea nemulțămirei provocate prin agitațiunĭ neîndreptățite.

De șépte-spre-ḍece anĭ de când e la putere regimulŭ ungurescŭ multe loviturĭ amŭ avutŭ se indurămŭ din partea-i. Drepturile ni le-a răpitŭ, limba ni-a prigonit'o și batjocurit'o și poporulŭ l'a asupritŭ în totŭ modulŭ. Acum se prepară a ne dá lovitura de mórte.

De aci încolo sĕ nu ne mai fie ertatŭ nicĭ aceea, ca sĕ ne apĕrămŭ în contra încălcărilorŭ prin scriere și vorbire! Décă acésta voiescŭ se-o ajungă cei dela putere prin „mĕsurile esceptionale," atuncĭ nu este lovitură de mórte, ce-o plănuescŭ ei?

Niciodată în viața poporului românŭ din Transilvania, Bănatŭ și Țéra ungurésca nu s'a ivitŭ o epocă mai gravă și mai amenințătóre, ca ceea în care trăimŭ; niciodată nu a fostŭ mai mare lipsă ca sĕ ne încordămŭ tóte puterile spirituale și materiale ca acuma, când trebue sĕ întîmpinămŭ marele periculŭ ce amenință esistența nóstră națională.

La lucru dér toțĭ câțĭ ve mărturisițĭ ca Românĭ și în vecĭ Românĭ voițĭ sĕ fițĭ! La lucru pentru apĕrarea dreptei și sântei nóstre cause! La lucru ca se dovedimŭ că nu noi suntemŭ, carĭ sĕ voimŭ rĕulŭ altorŭ popóre, ci că ceea ce pretindemŭ sunt drepturile și libertatea ce competŭ națiunei nóstre în acestŭ statŭ, este asigurarea limbei și a naționalității nóstre, la care nu vomŭ renunță niciodată și fără de care nu putemŭ trăi!

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Careii mari, 13 Octomvre. — Părechia princiară de corónă a asistatŭ erĭ a. m. la serviciulŭ divinŭ bisericescŭ. După acésta societatea de vênatŭ a plecatŭ la vênătóre în pădurea St. Martinŭ, unde la órele $12^1/_2$ apărŭ și prințulŭ de corónă. A. Sa. prințulŭ a împușcatŭ 4 căprióre și 2 epurĭ. La prânḍulŭ Curții toastă comitele Stefanŭ Karolyi pentru prințulŭ de corónă și pentru archiducesa Elisaveta. Prințulŭ de corónă mulțămì accentuândŭ, că ḍilele petrecute în Careii marĭ vorŭ fi totdéuna cea mai frumósă amintire. Séra la órele 8 părechia princiară de corónă plecă între aclamărĭ entusiaste.

CRONICA POLITICĂ.

Amŭ ajunsŭ se scriemŭ data de 1/13 Octomvre și încă totŭ nu s'au arătatŭ din partea competentă causele pentru carĭ nu s'a convocatŭ congresulŭ bisericei române gr. or. pe acéstă ḍi. „Luminătorulŭ" primesce o corespondență din Peșta, în care se ḍice între altele:

....„Altă versiune este pe aicĭ, de altă formă. Și adecă: se ḍice cumcă d-lŭ Trefort ar fi recercatŭ pe d-lŭ Metropolitŭ ca sĕ amâne numai câteva ḍile convocarea congresului din motivulŭ că terminulŭ legalŭ ar coincide cu timpulŭ serbătorii aniversării lui Horia și Cloșca. D. Metropolitŭ în locŭ sĕ fi luminat pe întunecatulŭ ministru în loc sĕ'i fi spusŭ că congresulŭ este o corporațiune conscia de drepturile, chiămarea și competența sa, prin urmare nicĭ sĕ presupună ministrulŭ că și congresulŭ ca atare se va amestecá în serbarea lui Horia, décă ar fi sĕ fie, — a tăcutŭ. Putea Escel. Sa sĕ facă și aceea, ca sĕ convóce congresulŭ cu câteva ḍile mai târḍiu, și eră eră ajutată causa. Ei, dér Escel. Sa se vede că abia a așteptatŭ ocasiunea binevenită, ca — din țințarŭ sĕ facă armăsarŭ....."

*

In camera magnațilorŭ din Peșta a presentatŭ d-lŭ de Szlavy proiectulŭ de rĕspunsŭ la discursulŭ tronului, compusŭ de comisiunea pentru adresă. Discusiunea meritorică a proiectului se va începe aḍĭ, Lunĭ

In camera deputațilorŭ s'a cetitŭ proiectulŭ de adresă, despre care vorbimŭ mai josŭ, asemenea în 11 l. c. și se ḍice că au făcutŭ mare impresiune asupra tisaiștilorŭ mai alesŭ pasagele privitóre la relațiile cu Germania, la legătura economică cu Austria și la starea economică interióră. După acésta președintele partidei antisemite br. Andreanszky a presentatŭ proiectulŭ de adresă alŭ antisemițilorŭ. Președintele nu vrea sĕ admită cetirea lui, deórece s'a fostŭ publicatŭ mai înainte în tóte ḍiarele; mamelucii aplaudéză. Atuncĭ se redică Istoczy și se provócă la usulŭ parlamentarŭ. Președintele n'a mai pututŭ sĕ ḍică nimicŭ și proiectulŭ s'a cetitŭ. Intr'aceea mulțime de deputațĭ au părăsitŭ sala dovedindŭ prin acésta respectulŭ ce'lŭ au față cu causa Evreilorŭ.....

Unŭ proiectŭ de adresă alŭ naționalităților nu s'a presentatŭ de nimenea, dovadă că naționalitățile nemaghiare nu suntŭ representate în dietă. Problema celorŭ câțiva deputațĭ naționalĭ carĭ s'au străcuratŭ în dietă, se restrînge dér la aceea, ca se constate tristulŭ faptŭ că două din trei părți ale poporațiunei în realitate nu suntŭ representate în cameră.

*

Daniel Iranyi, președintele partidei independente și dela 1848, a adresatŭ ministrului președinte următórea interpelare în privința întrevederii dela Skiernevice: Impĕratulŭ Austriei și regele Ungariei, împĕratulŭ Germaniei, precum și țarulŭ rusescŭ au avutŭ în luna trecută o întâlnire în orășelulŭ polonŭ Skiernevice, la care întrevedere monarchii au fostŭ însoțițĭ de miniștrii lorŭ de esterne, împrejurare, care face nendoelnică natura și însemnătatea politică a întrevederii. Despre scopulŭ și resultatulŭ întrevederei nu s'a făcutŭ însĕ până acum nicĭ o comunicare autentică. Deórece însĕ cunóscerea scopului și resultatului eventualŭ intereséză fórte de aprópe pe Ungaria și de aceea și pe camera deputațilorŭ, întrebŭ pe ministrulŭ președinte: Este dispusŭ sĕ se facă cunoscutŭ camerei deputațilorŭ, ce scopŭ și eventualŭ ce resultatŭ a avutŭ întrevederea? S'a încheiatŭ o alianță séu s'a pusŭ la cale vr'o învoială? S'a formulatŭ ceva în scrisŭ séu s'a luatŭ o înțelegere verbală? Décă s'a făcutŭ, ce cestiunĭ privescŭ învoielile și în ce direcțiune se mișcă ele? Décă esistă învoelĭ în scrisŭ, este ministrulŭ dispusŭ sĕ le depună pe masă camerei?

*

Se vorbesce, că papa ar avé de gândŭ sĕ dea o enciclică în contra liberalismului. După fóia silesică ultramontană, enciclica va avé cam următorulŭ cuprinsŭ: Leo XIII va combate acelŭ liberalismŭ, a căruĭ țintă este nimicirea influinței positive-religióse asupra societății, dér mai cu sémă combaterea influinței morale a bisericii asupra referințelorŭ sociale. Elŭ va arătá, cum liberalismulŭ inveninéză viața socială și politică a presintelui. Noua enciclică va pune din nou pe tapetŭ raportulŭ dintre biserică și statŭ, necesitatea libertății consciinței, libera activitate a ordinelorŭ religióse, și peste totŭ marile cestiunĭ sociale ale presintelui. In fine papa, amĕsuratŭ deprinderei sale, va dá catolicilorŭ regule și prescripțiunĭ speciale pentru atitudinea lorŭ în mijloculŭ luptei ce esistă. Elŭ va accentuá cu deosebire necesitatea unei strînse legăturĭ fructuóse și active a acelora, carĭ mai alesŭ suntŭ chemațĭ și apțĭ sĕ promoveze și sĕ întăréscă interesele imperiului dumneḍeescŭ pe pămêntŭ.

Lucrurĭ nouĕ nu conține prin urmare enciclica, și ca vechĭ vorŭ avé totŭ acelașĭ efectŭ ca și până acuma.

PROIECTULU DE ADRESA ALU CAMEREI MAGNAȚILORU.

In ședința de Vinerĭ a camerei magnațilorŭ comisiunea alésă pentru compunerea rĕspunsului la discursulŭ tronului a presentatŭ proiectulŭ sĕu. Elŭ este compusŭ, afară de unŭ singurŭ pasagiŭ, de prefectulŭ Br. Majthenyi. Dela autorŭ se póte conchide asupra opului. Proiectulŭ nu este decâtŭ o parafrasă a mesagiului regescŭ.

Vomŭ citá dintr'însulŭ pasagiulŭ următorŭ:

„Este opera adâncei înțelepciune de regentŭ a Maies-

tății Vóstre și unŭ resultatŭ îmbucurătorŭ alŭ direcțiunei tuturorŭ factorilorŭ constituționalĭ, carĭ au înfluință asupra afacerilorŭ streine, când între monarchiă și între imperiulŭ germanŭ esistă cele mai intime și cu celelalte state cele mai bune ralațiunĭ. Dér deși corpurile legiuitóre potŭ sĕ-șĭ continue activitatea făr' de nicĭ o grije pentru încurcăturĭ esterne, totușĭ nu punemŭ unŭ prețŭ mai micŭ nicĭ pe aceea, ca sĕ se susțină pacea între cetățenii diferitelorŭ naționalitățĭ, confesiunĭ și clase în țéră, care pace în trecutŭ a fostŭ unŭ factorŭ alŭ desvoltărei nóstre spirituale și economice și este pentru viitorŭ o condițiune de căpeteniă. Vomŭ dá prin urmare sprijinulŭ nostru patrioticŭ acelorŭ năsuințe condiționate de necesitate ale guvernului Maiestății Vóstre, carĭ ar avé de scopŭ înlăturarea relelorŭ ce se nascŭ din abusarea cu aceste prețióse drepturĭ și apĕrarea liniștei și a siguranței societății.«

Cum sĕ nu afle de bune prefectulŭ Majthenyi planurile ce sĕ clocescŭ în creerii d-lui Tisza? Vomŭ vedé déca și ceilalțĭ magnațĭ vorŭ fi toțĭ de o părere cu dênsulŭ.

Proiectulŭ de adresă alŭ tisaiștilorŭ din dietă.

E lucru firescŭ, că deosebire esențială între vederile prefectului Majthenyi și între acele ale propovĕduitorului politicei tisaiste Dr. Max Falk nu póte esistá. Proiectulŭ de adresă compusŭ de Falk are aerulŭ de a fi mai liberalŭ, iea mai adeseorĭ îndeșertŭ cuvêntulŭ sântei libertățĭ, spre a ajunge la aceleașĭ resultate.

In pasagiulŭ privitorŭ la relațiile esteriore ale monarchiei proiectulŭ d-lui Falk îșĭ ia avêntulŭ de a dovedí, că caracterulŭ întrevederii dela Skiernievice n'a schimbatŭ caracterulŭ alianței de șese anĭ dintre Austro-Ungaria și Germania »nicĭ cu privire la estinderea lui esterióră, nicĭ cu privire la natura lui interióră.« Cu alte cuvinte proiectulŭ de rĕspunsŭ tisaistŭ interpretéză cuvintele din discursulŭ tronului așa, că Rusia n'a întratŭ în alianța austro-germană, o interpretare ce ni-se pare și nepolitică și nefolositóre. Câtŭ pentru Maghiarĭ credemŭ că a trecutŭ timpulŭ ca sĕ fie amăgițĭ cu vorbe góle.

Spre sfêrșitŭ proiectulŭ d-lui Falk vorbesce de pacea interióră și de frecărĭ dintre rasse, confesiunĭ séu clase, ce se nascŭ fie din nesciință, fie din precalcurare rĕutăcióśă, carĭ frecărĭ amenință frățietatea cu Maghiarii. După ce mai face vorbă sforăitóre de libertatea ce a îmbrățișatŭ de o miiă de anĭ tóte popórele acestei patrie (așa că pe unele erá sĕ le sugrume de dragoste) proiectulŭ găsesce că pré multă libertate este stricăcióśă și că ea póte degeneră, déca nu se va grăbí d-lŭ Tisza cu mĕsurile lui esceptionale.

De aceea proiectulŭ declară, că tisaiștii vorŭ sprijiní pe d-lu Tisza, în nĕsuințele lui de a delătură nemulțumirea care este provocată în modŭ artificialŭ prin agitațiunĭ neîndreptățite și stricăcióse. Tisaiștii mai au însĕ deosebită grațiă de a aștepta dela d-lŭ Tisza, că va crede de a sa datoriă de a delătură relele adevĕrate séu celŭ puținŭ de ale aliná după putință.

Sapienti satis!

Rĕsboiulŭ franco-chinesŭ.

Luptele între Francesĭ și Chinesĭ continuă cu mare înverșunare. „Agenția Havas« a primitŭ la 9 Octomvre st. n. din Hanoi scirea, că generalulŭ francesŭ Negrier a întêlnitŭ la 8 Octomvre lângă Kep 600 de ostașĭ chinesĭ din trupele regulate, carĭ erau adăpostițĭ în șanțurile dimprejurulŭ unei redute centrale. La începutulŭ luptei Chinesii esecutară unŭ atacŭ, cercândŭ sĕ încunjure pe Francesĭ. Lupta a începutŭ la 9 óre diminéța și s'a terminatŭ la 7 óre séra. Trupele chinese, cărora li s'a tăiatŭ drumulŭ spre China, fugiră în disordine în direcțiune spre Dasguan, urmărite fiindŭ de Francesĭ. Apĕrătorii Kepului au desfășuratŭ o resistență de admiratŭ. Satulŭ a fostŭ încunjuratŭ de Francesĭ și, numai după ce aceștia au spartŭ reduta centrală, au putut'o luá cu asaltŭ. Peste 600 de Chinesĭ au fostŭ ucișĭ numai în satŭ. Trupele francese au doveditŭ mare bravură și presență de spiritŭ; au ocupatŭ linia de retragere a Chinesilorŭ și au pusŭ mâna pe totŭ materialulŭ de rĕsboiu, precum și pe unŭ mare numĕrŭ de catârĭ și cai. Francesii au avutŭ unŭ căpitanŭ și 20 soldațĭ morțĭ, 8 oficierĭ și 50 de soldațĭ rănițĭ.

Alte rapórte încă spunŭ că Francesii au avutŭ acestŭ succesŭ numai după o înverșunată luptă și au suferitŭ perderĭ simțitóre. Chiar generalulŭ Negrier a fostŭ rănitŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Cetimŭ în »Telegrafulŭ românŭ« următorulŭ comunicatŭ:

»Față cu scorniturile tendențióse din »Gazeta Transilvaniei« și »Luminătorulŭ« în cestinnea congresului nostru naționalŭ bisericescŭ susținemŭ comunicatulŭ nostru autenticŭ din Nr. 109, despre alŭ căruia adevĕrŭ credemŭ că în curêndŭ se va convinge publiculŭ și pe altă cale.«

De ce »în curêndŭ« și nu imediatŭ? Séu I. P. Sf. Sa muncesce din rĕsputerĭ sĕ afle »altă cale« de a scăpá de responsabilitate?

—0—

Bugetulŭ Universității săsescĭ pe anulŭ 1885 s'a stabilitŭ de comisiunea financiară-economică astfelŭ: veniturile ordinare și estra ordinare 185,567 fl. $50^1/_8$ cr., cheltuelile ordinare și estraordinare 193,270 fl. $34^1/_6$ cr., deficitulŭ e prin urmare de 7702 fl. $83^5/_6$ cr. și se va acoperí din prisosulŭ de 14,213 fl. din anii trecuțĭ, trecutŭ la economii.

—0—

Tribunalulŭ din Cincĭ-bisericĭ a condamnatŭ la mórte prin spênḑurătóre pe ucigașii A. Dakos, numitŭ și »tigrulŭ«, și I. Borsos.

—0—

In ședința dela 1 Octomvre a Societății de istoriă și archeologiă, ținută în Deva, profesorulŭ König a tratatŭ despre cultulŭ Mithrei, ḑicêndŭ că Sarmisegetusa a fostŭ centrulŭ acestui cultŭ. Templulŭ Mithrei a esistatŭ deja în anulŭ 150 d. Chr., n'avea ferestre, ci erá iluminatŭ prin lampe ce atârnau pe pĕrețĭ; colórea templului erá roșiă și albastră. Totodată profesorulŭ König a arĕtatŭ publicului asistentŭ și fotografii de pe reliefurile Mithrei, ce se află în museulŭ din Deva.

—0—

Cetimŭ în ḑiarele din Bucurescĭ: D. Pavelŭ Roșu primarulŭ comunei rurale Dobrovĕțŭ din plasa mijloculŭ Crasno, județulŭ Vaslui, se va alege deputatŭ în colegiu III-lea de Vaslui. Acestŭ candidatŭ este țĕranŭ din Dobrovĕțŭ și e primarŭ alŭ Dobrovĕțului de multŭ timpŭ și este alesŭ în unanimitate de țĕranĭ, cu tóte că administrația s'a opusŭ la alegerea s'a de primarŭ. Elŭ scie carte și dispune de o frumósă avere câștigată prin munca sa onestă. Toțĭ alegĕtorii țĕranĭ din județulŭ Vasluĭ voescŭ cu orĭ ce prețŭ a-lŭ alege deputatŭ pe acestŭ consătênŭ alŭ lorŭ. Ei țînŭ la dênsulŭ c'ai unŭ omŭ cu unŭ caracterŭ onestŭ, luptătorŭ mare pentru emaniciparea țĕranilorŭ. Acestŭ viitorŭ candidatŭ este unulŭ din cei mai capabilĭ și mai inteligențĭ țĕranĭ din județulŭ Vaslui. Pe câtŭ suntemŭ informațĭ candidatura s'a are toțĭ sorții de a rĕuși. D-nulŭ Pavelŭ Roșu șĭ-a datŭ dimisia din postulŭ de primarŭ alŭ comunei rurale Dobrovĕțŭ, în scopŭ d'a se conformá legii pentru alegerea sa de deputatŭ.«

—0—

»Românulŭ« dă sub tótă reserva scirea, că d. C. Mitilineu, fostŭ alŭ 2-lea secretarŭ alŭ legațiunei române din Italia și fratele ministrului țĕrei la Belgradŭ, ar fi fostŭ arestatŭ.

—0—

Culesulŭ viilorŭ a începutŭ de câte-va ḑile în totŭ județulŭ Dolj, scrie »Carpații« din Craiova. Recolta strugurilorŭ nu va fi de astă dată mănósă, din causa manei care a datŭ și care a distrusŭ aprópe totŭ rodulŭ; dar nicĭ calitatea strugurilorŭ nu va fi ca în alțĭ anĭ, căcĭ nu s'au pututŭ cóce din causa deselorŭ ploi carĭ s'au succedatŭ, și din causa timpului rĕcorosŭ pe care l'amŭ avutŭ în totŭ cursulŭ acestei lunĭ; afară de acésta nicĭ cultivatorii de vii nu mai voescŭ a aștepta, temêndu-se ca nu cumva sĕ pérḑă totulŭ prin vre-unŭ îngheṭŭ. Termometrulŭ căḑuse acum două ḑile la 3 grade Reaumur.

—0—

Ministerulŭ românŭ alŭ domenielorŭ a hotărîtŭ a face plantații de salcamĭ și de stejarĭ în Dobrogea. Sĕmênța a fostŭ comandată din Viena, iar pămêntulŭ este aratŭ. Plantațiile se vorŭ începe în curêndŭ.

—0—

Din Roma se scrie, că apostații preoțĭ Baptist Savarese, fostŭ capelanŭ alŭ papii, și comitele Enric de Campelio, fostŭ canonicŭ alŭ basilicei patriarchale a s-lui Petru, au întemeiatŭ o sectă: »Biserica catolică italiană« și „Congregațiunea s-lui apostolŭ Pavelŭ.« Secta face causă comună cu vechii catolicĭ, respingŭ spovedania între 4 ochi, nu recunoscŭ pe fecióra Maria ca mama lui Dumneḑeu și propoveduescŭ, că preotulŭ trebue sĕ absolve de pĕcate. Papa printr'unŭ comunicatŭ publicatŭ la 29 Septemvre, declară căḑuțĭ marei escomunicațiunĭ atâtŭ noua congregațiune câtŭ și cei ce vorŭ întrá în ea.

—0—

Regele Italiei a dăruitŭ pentru familiile bântuite de coleră din Geneva 20,000 francĭ.

—0—

In Catania a fostŭ o volbură, care a dĕrîmatŭ case și arborĭ. S'au scosŭ până acuma de sub dărîmăturĭ 27 cadavre. ér 350 de rănițĭ s'au datŭ în îngrijirea medicilorŭ. Săpăturile se continuă. Paguba se evaluéză la 5 milióne francĭ.

—0—

„Niederlausitzer Anzeiger« (Prusia), în Nr. 105 publică următórea încunosciințare: „De órece personalulŭ nostru, împinsŭ de unŭ simțĕmêntŭ patrioticŭ, va asistá ca privitorŭ la esercițiile militare ce se facŭ în acestŭ ținutŭ, apelămŭ la bunăvoința cetitorilorŭ noștri, décă numĕrulŭ proximŭ alŭ foiei nóstre nu va apăré Joi ci Sâmbătă. Sfătuimŭ pe toțĭ abonații noștri sĕ privéscă și dênșii interesanta priveliște.«

Fericită redacțiă!

—0—

Astă séră trupa teatrală germană va representa piesa: Matilda« séu »O inimă femeéscă,« dramă în 4 acte.

2.

FOILETONŬ.

(Urmare)

Influința limbei grece asupra desvoltării cuvintelorŭ și asupra literaturei limbei latine.

Poporulŭ grecŭ strĕvechiu înzestratŭ cu acestŭ idiomŭ a emigratŭ din Asia în Grecia într'unŭ timpŭ ante-istoricŭ; dér mai ântâiu în Grecia-nordică muntósă, numită după aceea Epirŭ. Atâtŭ poporulŭ grecŭ strĕvechiu câtŭ și limba lui n'a putută sĕ se mai afle pe cea mai de josŭ tréptă de desvoltare. Pentru-că, décă asemĕnămŭ limbile rudite, carĭ au odrăslitŭ din trupina comună, dar perdută, și le mai aflămŭ încă în producte literare, vomŭ aflá, că ele în multe privințe au acelașĭ caracterŭ, acelașĭ gradŭ de desvoltare. Decĭ acelŭ idiomŭ strĕvechiu a servitŭ dreptŭ zestre*) limbilorŭ odrăslite dintr'ênsulŭ. Cunoscința istorică aflá pe poporulŭ grecŭ-strĕvechin aci (în Grecia) sub numele comunŭ de »Pelasgĭ,« împărțitŭ într'o mulțime de popóre micĭ, de bună sémă cu atâtea dialecte, carĭ însĕ tóte avéu de caracteristică sunete înădușite, aspre, onomatopoetice, tare scurte și sîmburóse. Și deși dialectele avéu multișóre forme și cuvinte, totușĭ în genere erau formate după regule ficse și apte de o desvoltare internă mai întinsă. Căcĭ altfelŭ limba latină de mai târḑiu n'ar puté avé așa de mare asemĕnare cu cea grécă, precum vedemŭ, că are.

O parte din acești Pelasgĭ séu Grecĭ pelasgicĭ emigrară în timpŭ necunoscutŭ în Italia și se așeḑară pe țĕrmurele rĕsăritênŭ, de unde fiindŭ constrînșĭ de alte națiunĭ a trece Apeninii se așeḑară pe țĕrmurele apusênŭ alŭ Italiei, unde îi aflămŭ în timpulŭ istoricŭ ca poporŭ stabilŭ sub numele de »Latinĭ« în provincia »Lațiu.« Acéstă emigrațiune nu este, ce e dreptŭ, dovedită nemijlocitŭ prin atestate istorice; însĕ afinitatea dintre limba grécă și latină până în cele mai micĭ amĕnunte este cu multŭ mai mare și mai strînsă, decâtŭ sĕ se pótă afirmá că ambele popóre nu suntŭ de aceeașĭ seminția, precum suntŭ și limbile vorbite de dênsele din aceeașĭ trupină. Cu tóte acestea se mai află la mai mulțĭ scriitorĭ vechĭ, deși dintr'unŭ timpŭ mai târḑiu, mai multe sciri întunecate și confuse, carĭ conglăsuescŭ una cu alta, ce e dreptŭ, dar totușĭ indigitéză la tradițiunĭ mai vechĭ și se baséză de sigurŭ pe óre-care sciință istorică despre emigrațiunĭ de ale semințiilorŭ pelasgice din Grecia în Italia. Este cu neputință, ca aceste scirĭ sĕ fie lipsite de orîce basă reală, ceea ce se póte probá cu următórele: Epirulŭ a fostŭ unulŭ dintre locurile principale ale cultului lui Dios séu Zeus, ca tată a tóte (Ζεύς πατλή) și alŭ presupusei sale soții Dianu séu Diana. Asemenea este și Hestia, ḑeița vetrei casnice, de bună sémă una dintre ḑeitățile cele mai vechĭ ale Greciei. Acestorŭ ḑeitățĭ le corĕspundŭ cu o mică deosebire a numelorŭ ḑeitățile curatŭ latine: **Jupiter** (**Diu pater**, ḑi: **Djupater**, de unde, după omiterea lui D, a rĕmasŭ **Jupater** și **Jupiter**), **Juno** (**Diuno**, ḑi: **Djuno**, de unde **Iuno**), **Diana** séu **Deana** și **Vesta**. De aci mai urméză, că religiunea Latinilorŭ erá asemenea cu a Grecilorŭ din multe puncte de vedere.

Pentru ca sĕ aflămŭ, în ce gradŭ de desvoltare limbistică a statŭ seminția, care a trecutŭ în Italia, vomŭ pune ambele limbĭ, cea latină și cea grécă, una lângă alta, — le vomŭ asemĕná una cu alta, — în amĕnuntele lorŭ și vomŭ căutá aceea ce este comunŭ amêndurora. Punctele, în carĭ conglăsuesce una cu alta, vorŭ fi punctele documentătóre. Din acésta se va vedé, în ce a constatŭ cultura ambelorŭ popóre*). — Dar aci tre-

*) Comp. escelenta programă de Kuhn: Zur ältesten Geschichte der indo-germanischen Völker, Berlin (Realgymnasium) 1845, 4.

*) Se va păré, că m'am abătutŭ încâtva dela tema principală; dar fiind-că limba grécă vechiă n'a esercitatŭ nicĭ-o influință asupra limbeĭ latine vechĭ, trebue sĕ arĕtu acĭ unele asemĕnarea dintre aceste două limbĭ. In periódа I. mai că nu se simte vre-o influință a limbei grece asupra celei latine. Acésta însĕ începe numai atuncĭ, când limba grécă trecuse prin perióda de auru a desvoltării sale.

PLECAREA MOSTENITORULUI TRONULUI DIN GURGHIU.

Gurghiu, 9 Octomvre 1884.

Chiar astădĭ se împlinescŭ 10 ḑile de când AA. LL. principele *Rudolfŭ* şi princesa *Stefania* veniră deplinŭ sănĕtoşĭ şi voioşĭ în mijloculŭ nostru, spre a'şĭ începe vênătórea în munţii Gurghiului. Vênătórea a avută unŭ resultatŭ bunŭ, căcĭ s'au împuşcatŭ 7 urşĭ în timpulŭ acesta, şi încă 2 din acestia i-au împuşcatŭ însuşĭ A. Sa Rudolfŭ, ér 1 prinţulŭ Franciscŭ Ferdinand, vĕrŭ primarŭ cu A. Sa. Acésta Le-au causatŭ mare bucuriă, aşa încâtŭ în tótă durata vênătórei au fostŭ fórte bine dispuşĭ, ba şi timpulŭ i-au favoritŭ, fiindŭ fórte frumosŭ şi acomodatŭ pentru vênatŭ.

Prândulŭ în tótă séra dură dela 6—8 ore cântândŭ musica lui Solomonŭ din Cluşiu piesele cele mai alese.

După prândŭ, totdéuna când împuşcau urşĭ, eşiau cu toţii în grădina curţii, unde aşeḑau urşii între ramurĭ verḑĭ de bradŭ şi cu felinare aprinse li se făcea ceremoniă mare, aşa numita »Inmormêntarea ursului,« ceea ce ţinea cam o óră, cântândŭ musica piese din viaţa vênătorilorŭ. Princesa Stefania şi dama de onóre comitesă Palfy Fani atâta voiă bună avéu, încâtŭ totŭ mereu cântău, acompaniate fiindŭ şi de comitele Teleky Samuel.

Aceste 10 ḑile ne-au causatŭ Gurghienilorŭ şi celorŭ din jurŭ o distracţiă plăcută, căcĭ de regulă în tótă séra venea cu deosebire inteligenţa din locŭ şi jurŭ spre a priví şi a se desfătá de lucrurile vĕḑute.

Duminecă în 5 Octomvre au voitŭ AA. LL. sĕ vină la biserica nóstră, avisându-ne despre acésta cu trei ḑile mai nainte prin mareşalulŭ de curte Bombelles, óra eră fixată $7^1/_2$, însĕ veniră 2 plăieşĭ vênătorĭ românĭ şi făcură AA. LL. cunoscutŭ, că în pădurea Casivei se află 3 urşĭ marĭ. Audindŭ acésta prinţulŭ numai decâtŭ schimbă programa, întră îndată în capela (biserica) curţii unde se făcu numai o rugăciune de Abatele Kováts Ferentz din Marós-Vásárhely, şi preste unŭ cuartŭ de óră plecară cu toţii la vênatŭ, şi nu fără efectŭ, căcĭ chiar atuncĭ a împuşcatŭ prinţulŭ ursulŭ celŭ mai mare, avêndŭ în greutate cam 4 măjĭ vechĭ, care s'a şi trimisŭ în Viena întregŭ, luându-se afară numai intestinele din elŭ.

Mareşalulŭ de curte a trimisŭ la mine pe secretarulŭ sĕu d. Dionisio Radoslovich, spre a'mĭ comunicá schimbarea programei şi a mĕ linisci în acéstă privinţă. Acéstă întêmplare suntŭ moralminte obligatŭ a o aduce la cunoscinţa publicitătii, ca se nu se dea din partea cuiva comentarii sinistre şi sĕ cugete că dóră A. Sa cu voiă ne-a ocolitŭ, spre a nu luá parte în anulŭ acesta la serviciulŭ divinŭ, cu venirea Sa la noi; nu, căcĭ causa e deplinŭ justificată prin incidentulŭ întêmplatŭ.

La plecarea Sa din Gurghiu, adĭ în 9 Octomvre pela trei óre după amédĭ, s'a adunatŭ lume multă din Gurghiu şi jurŭ, potŭ ḑice mai multŭ ca la sosire.

După ce s'a coborîtŭ din palatŭ, îşĭ luă mai ântêiu rĕmasŭ bunŭ dela aristocraţĭ, dela corpulŭ fiscalŭ, dela clerulŭ rom. cat., după aceea dela clerulŭ românescŭ, ḑicêndu-le: „Rĕmasŭ bunŭ! Sĕ vĕ aflu érăşĭ sănĕtoşĭ în viitorŭ!“

La 3 óre după amédĭ, între strigătele entusiastice de »Sĕ trăiască!“ ne-au părăsitŭ, lăsându-ne ca amintire dulce nobleţa inimei, manierile atrăgĕtóre şi zîmbetulŭ simpaticŭ, care suntŭ espresia simţĕmintelorŭ interne, şi carĭ totodată dovedescŭ iubirea ce o au cătră subalternii Lorŭ.

Dela Gurghiu vorŭ merge imediatŭ la Careii-marĭ (Nagy-Károly), unde vorŭ fi óspeţii comitelui Károlyi, care încă fù la Gurghiu. AA. LL. vorŭ avé o primire splendidă şi mărĕţă acolo, după cum se vorbesce. Câtŭ vorŭ stá acolo, vorŭ vêná porcĭ sĕlbaticĭ.

Dorescŭ ca Dḑeu sĕ'i conducă ferice şi sĕnĕtoşĭ la ţinta dorită, ca în viitorŭ, amĕsuratŭ promisiunei făcute, sĕ'i putemŭ érăşĭ bineventá în mijloculŭ nostru.

Nicolau Petru
Gurghianulŭ.

Din Croaţia.

Agramŭ, 10 Octomvre 1884.

(**Coresp. part. a Gaz. Trans.**)

Unde nu-i autonomiă de locŭ, nu e bine, unde nu e destulă autonomiă încă nu e bine.

La închiderea dietei croate în 31 Augustŭ a. c. când a trecutŭ Banulŭ Khuen-Hedervary peste piaţa s-lui Marcu ca sĕ mérgă la dietă nu l'a salutatŭ nimenea dintre locuitorii civilĭ.

La deschiderea nouei diete în 30 Septemvre a. c. la 11 óre Escel. Sa Banulŭ asemenea a fostŭ scutitŭ de a'şĭ luá pălăria din capŭ mulţămindŭ la trecĕtorĭ, fiindcă nimenĭ dintre ei nu l'a salutatŭ.

Cu-o jumĕtate de óră mai înainte s'au fostŭ adunatŭ deputaţii noui la dieta nouă. Cincĭ minute înainte sosise Davidŭ Starcevicĭ într'o cărută cu 2 cai alb. Căruţa şi caii erau câtŭ se póte de împodobiţĭ şi încărcaţĭ cu florĭ şi cu cunune, ce erau tóte dăruite de cătră dame. Davidŭ venise cu trăsura printr'o stradă, pe unde nimenĭ nu'lŭ aşteptá sĕ vină. Câtŭ îlŭ zări din piaţa s-lui Marcu poporulŭ începù a strigá, ba a sbierá chiar: «Zivio David Starcevicĭ.« Acéstă ovaţiune a duratŭ lungŭ timpŭ.

Pela $11^1/_2$ Banulŭ cu toţĭ deputaţii porniră la biserică, ce este vre-o 60 de paşĭ departe de casa dietei. Mare tăcere domnea în piaţă. Deodată părea că se cutremură piaţa de strigăte puternice de zivio. Starcevicĭ cu soţii sĕi veneau în urma celorŭ ce mergeau la biserică şi lorŭ li se făcŭ din nou acésta ovaţiune.

Când Starcevicĭ eşi din biserică se repetă din nou acea ovaţiune. Astfelŭ Esc. Sa Banulŭ şi partida lui numită »naţională,« în realitate însĕ hiperguvernamentală, au avutŭ ocasiune a asistá în timpŭ de cincĭ cuarturĭ de óră la trei ovaţiunĭ bine esecutate pentru proroculŭ Davidŭ. Pentru ca sĕ se evite vr'o disordine poliţia trase cordonŭ împrejurulŭ pieţei, însĕ şi cordonulŭ a fostŭ spartŭ şi ordinea a fostŭ turburată îndată ce se vĕḑŭ figura imposantă a lui Davidŭ.

Partida independentă croată, precum sciţĭ, a perdutŭ multe mandate la alegerile trecute. Intre altele a perdutŭ pe celŭ mai bunŭ oratorŭ alŭ sĕu şefŭ la justiţiă Marian Derencsin şi pe profesorulŭ conte Vojnovic, amêndoi ómenĭ bine provĕḑuţĭ cu şciinţă şi cu esperienţe frumóse, dér cu puţine mijlóce materiale, şi scitŭ este, că fără de acésta din urmă cualitate sunătóre nicĭ în Croaţia nu se póte face multă trébă.

Cine şi-ar fi pututŭ închipuí înainte cu 10 anĭ, că unŭ Voncina şi unŭ Miscatovicĭ se şéḑă astădĭ pe băncile regimului, ḑicŭ cei mai mulţĭ dintre acei alegĕtorĭ din Agramŭ, carĭ ţinêndu-se de partida lui Mrazovicĭ şi vĕḑêndŭ că partida independentă nicĭ n'a candidatŭ în Agramŭ, s'au abstinutŭ cu totulŭ dela votŭ şi aşa au făcutŭ posibilŭ guvernamentalilorŭ ca sĕ iésă în tóte trei cercurile cu candidaţii lorŭ.

Triumviratulŭ: Mateiu Mrazovicĭ, Ioanŭ Voncina şi Iosifŭ Miskatovicĭ a fostŭ rĕsturnatŭ în Marte 1871 pe Levinŭ Br.-Rauch din postulŭ sĕu de Banŭ alŭ Croaţiei. Cine ar fi putută atuncĭ prevedé, că 10 anĭ mai târḑiu are sĕ trécă Miscatovicĭ la partida guvernamentală şi unŭ anŭ după elŭ sĕ trécă şi Voncina la dênsa, acestŭ din urmă fiindŭ încă şi unŭ omŭ fórte bine situatŭ şi neatêrnândŭ dela nimenĭ.

Miscatovicĭ a studiatŭ pe spesele episcopului Strossmayer. Acestŭ vrednicŭ prelatŭ asemenea n'a putută prevedé, că nutresce şi dă educaţiune la unŭ puiŭ de şérpe. Miscatovicĭ a fostŭ mai ântêiu preotŭ, după aceea profesorŭ la gimnasiulŭ din Zagrabia (Agramŭ), după aceea s'a făcutŭ jurnalistŭ şi a încheiatŭ căsătoria morganatică cu guvernamentalii. Este unŭ jurnalistŭ escelentŭ, numai câtŭ are pré multe trebuinţe. Mrazovicĭ a inbĕtrânitŭ şi e bolnăviciosŭ; elŭ a renunţatŭ de bună voie d'a primí unŭ mandatŭ pentru perioda dietală de acum.

Partea cea mai mare a alegĕtorilorŭ din oraşulŭ Zagrabia (Agramŭ) nu ţine atâtŭ la partida lui Davidŭ Starcevicĭ, câtŭ mai multŭ la partida »Independentă« (Mrazovicĭ.)

CORESPONDENŢA PART. A »GAZ. TRANS.«

Lugoşŭ, 8 Octomvre 1884.

In urmarea ordinaţiunei comitelui supremŭ dela 16 Septemvre a. c. Nr. 340 pe ḑiua de 6 a. l. c. a fostŭ conchemată Congregaţiunea ordinară de tómnă a comitatului Caraşŭ-Severinŭ.

La órele 10 de diminéţă s'a şi deschisŭ Congregaţiunea prin însuşĭ comitele supremŭ Tabaydy. Immediatŭ după deschiderea Congregaţiunei urmă cetirea următorului rĕspunsŭ datŭ de Maiestatea Sa Monarchulŭ cu ocasiunea venirei Sale la Aradŭ deputaţiunei comitatului nostru:

„Suntŭ încredinţatŭ despre sinceritatea simţĕmintelorŭ, ce mai adinéorĭ aţĭ esprimatŭ şi primescŭ dară cu bucuriă bunele urărĭ pornite dintr'ênsele; şi mai cu sémă asigurarea, că acelea esŭ de pe buzele naţionalităţilorŭ ce trăescŭ în bună înţelegere. Păstraţĭ şi de aicĭ încolo frăţésca înţelegere, prin care veţĭ puté ajunge mai sigurŭ, sprijinindu-vĕ unii pe alţii, la consolidarea spirituală şi materială a comitatului vostru şi la păstrarea graţiei mele nestrămutate regescĭ, cu care eu urmărescŭ progresiva regulare a comitatului de nou unitŭ şi desvoltarea lui; cătră comitatulŭ d-vóstră totdéuna mĕ întorcŭ cu deosebită atenţiune şi simpatiă.«

Acestŭ rĕspunsŭ alŭ Măiestăţii Sale a fostŭ primitŭ din partea Congregaţiunei cu repeţite strigărĭ de „Sĕ trăéscă« şi »éljen.“

In fine la propunerea comitelui supremŭ, aprobă Congregaţiunea, ca spre eternă aducere aminte sĕ se trécă acestŭ rĕspunsŭ în protocolŭ.

Mai nainte de a se trece la ordinea ḑilei, bravulŭ advocatŭ Silviu Rezeiu interpeléză pre vice-comitele Iakabfy: Că în urmarea multelorŭ hoţii sĕvârşite în timpulŭ celŭ mai recentŭ în Lugoşŭ, are dênsulŭ cunoscinţă de ordinaţiunea solgabirĕului, în urmarea căreia îngreunéză pe orăşenĭ de a dá păzitorĭ de nópte spre întărirea poliţiei? Şi că mai departe nu ar avé de cugetŭ de a face paşii necesarĭ pentru absolvarea lorŭ de la acea sarcină?

Vice-comitele Iakabfy rĕspunde între altele interpelantetui: că are cunoscinţă despre amintita ordinaţiune, dar' până acuma nimenea nu s'a plânsŭ în contra ei şi că aflândŭ de bine, va face paşii necesarĭ spre absolvirea orăşenilorŭ.

Intracea pré puterniculŭ Tabaydy se şi grăbesce de a felicitá pre Solgăbirĕu pentru pasulŭ întreprinsŭ şi a'lŭ încărcá de laude căci vorba ceea: »Corbŭ la corbŭ nu'şĭ scóte ochii.«

De altŭ-mintrelea fórte la locŭ a fostŭ interpelaţiunea d-lui Rezeiŭ, pentrucă e şi ridiculŭ, ca atâta gendarmariă câtă se mai află şi aicĭ se'şĭ tragă fără ostenélă plata ḑilnică şi sĕ dórmă nóptea necontorbaţĭ; în vreme ce bieţii orăşenĭ sĕ-i păzéscă pre dênşii de hoţĭ. Atuncea pentru ce susţine ţéra atâta gendarmeriă şi atâta ostăşime, décă la vreme de lipsă nu ne póte bucurá de ajutorulŭ ei?

După acestea se trece la ordinea ḑilei, avêndŭ de a se pertractá o programă de vre-o 43 de puncte, care fiindŭ de unŭ interesŭ mai multŭ localŭ, o trecŭ cu vederea.

E de însemnatŭ, că congregaţiunea s'a continuatŭ şi în 7 a l. c. şi că partida naţională română a fostŭ tare slabŭ representată de astă dată. —d—

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

---

buimŭ a distinge bine acele cuvinte şi forme, carĭ au venitŭ mai târḑiu în limba latină în urma cunoscinţei mai de aprópe a Romanilorŭ cu Grecii. Vomŭ stabilí decĭ douĕ perióde în privinţa grecisării latinei, una primitivă şi una posterióră. Unde cele mai necesare, cele dintâiu şi cele mai simple obiecte coincidŭ în ambele limbĭ, acolo afinitatea trebue sĕ fie străvechiă. Aceste cuvinte şi forme limba latină trebue sĕ le fi avutŭ din capulŭ loculuĭ, adecă chiar în timpulŭ desbinării ei de cea grécă vechiă. Cuvintele întrate mai târḑiu în limba latină se cunoscŭ fórte lesne, fiind-că însemnéză obiecte, carĭ presupunŭ o cultură spirituală mai înaltă. La acésta vomŭ aflá, că pe când limba grécă, apucândŭ cu desvoltarea sa înainte şi făcêndŭ paşĭ giganticĭ, a perdutŭ multe forme primitive; cea latină, vieţuindŭ isolată în Laţiu între popóre străine, a ţinutŭ morţişŭ la formele vechĭ, primitive*), parte pentru că naţiunile, printre carĭ au întratŭ Pelasgii inmigraţĭ, nu constituiau mase marĭ şi compacte, parte pentru că acelea se aflau pe o tréptă de cultură cu multŭ mai inferióră decâtŭ ei, adecă Pelasgii nu avéu ce învĕţá dela dênsele nicĭ în privinţa culturei nicĭ în privinţa limbei. Astfelŭ Latiulŭ a câştigatŭ prin inmigranţii străinĭ fórte multŭ în privinţa moravurilorŭ séu a civilisaţiunii. Numai Etruscii se aflau pe acelŭ timpŭ pe unŭ gradŭ órecare de cultură şi organisare de statŭ. Şi fiind-că limbile vechĭ ale Italiei, după cum s'a putută constatá cu siguritate din rĕmăşiţele lorŭ tractate mai cu sémă de învĕţaţii germanĭ (ca Grotefend, Lassen, Lepsius, Momsen şi alţii) cu multă erudiţiune critică, — carĭ limbĭ în cea mai mare parte s'au ţinutŭ de tribulŭ limbilorŭ celtice, — au fostŭ fórte sĕrace în cuvinte şi în forme, dure la pronunţatŭ, aspre, greóie şi neîndemânatice, prin urmare se aflau pe o tréptă fórte inferióră de cultură, de desvoltare, idiomulŭ latinŭ a putută uşorŭ câştigá preponderanţă asupra acelora.

Pentru a argumentá mai bine cele ḑise până aici voiu pune cuvintele comune ambelorŭ limbĭ unele lângă altele şi spre a dá unŭ prospectŭ şi mai bunŭ, voiu împărţí ca Heffter cuvintele în rubricĭ după speciile lorŭ.

I. Cuvinte, carĭ însemnéză obiecte din istoria naturală:

a) din regnulŭ animalelorŭ şi alŭ ómenilorŭ: πούς pes piciorŭ*), δάκτυλος digitus degetŭ, ὦμος humerus umĕrŭ, ὠλένη ulna cotŭ; βραχίων brachium braţŭ, ἁρμός armus încheiătură a braţului şi a umĕrului, ἄρθρον artus (articulus) închiăiătură, ὀστέον os (ossis) osŭ, σκῦτος cutis piele lucrată, κρέας caro carne, κρύος (ion. κρυμός) cruor (crudus) gerŭ, frigŭ mare, ὄνυξ unguis, ungula unghiă, copită, ὀμφαλός (accentuatŭ şi proparoxitonŭ — ὄμφᾰλος) ombilicus buricŭ, κέρας cornu cornŭ, κόμη (doricŭ: κόμα) coma cómă, κρᾶνον cerebrum creerŭ, νεῦρον nervus nervŭ, κῆρ (καρδία) cor inìmă, ὀδούς dens dinte, στόμα, σμόμαχος stomachus stomacŭ, φόβη (şi σόβη) iuba cómă, plétă, μύχος mucus mucŭ, μύζω mungo suflu mucii, ἔδω edo mănâncŭ, πίω (πόω) bibo (buo) béu, πτύω spuo scuipŭ, λύζω lugeo jălescŭ, παλάμη palma palmă, γόνυ genu genunche, ὄψ oculus (în clasic. vox) ochiu, οὖς séu ὦς auris ureche, θιγγάνω tango atingŭ, γεύω (γευστός) gusto gustŭ, λείχω lingo lingŭ, πνεύμων pulmo plămână, ἔντερον venter ventre, pântece, ὕδωρ, ἱδρώς sudor sudóre, χαίτη seta pĕrŭ fâlfăitorŭ, ῥώω, ῥώννυμι robur tăriă, ἴδος sitis sete, πτάρνυμι sternuo strănutŭ, ὀλολύζω urlu, λέγω (λόγος) loquor vorbescŭ, βράγχος racus, raucus răguşélă, χρέμπτομαι screo cohâcăescŭ, tuşescŭ uşorŭ, γοάω gemo gemu, ἰδεῖν videre a vedé, ὠόν ovum ou, πῶλος pullus puiu, ἕρπω repo, serpo têrêscŭ, şerpuescŭ φρήν ren rărunchiu, rinichiu, σιγάω sileo tacŭ, κλάζω clango rĕsunŭ, κρώζω croco, crocito croncănescŭ, ἀυξάνω augeo augmentezŭ, γεννάω, γίγνομαι nascŭ, mĕ nascŭ, γένος genus genŭ, şi altele.

(Va urma).

*) Comp. Pott. Etymol. Forsch. t. **I**, prefaţă, pagina **XXIX** şi t. **II**, pagina 433.

*) Insemnările românescĭ s'au pusŭ numai pentru ca sĕ le înţelégă cetitorii, dér nu ca sĕ se arĕte asemĕnarea limbei române cu cea latină şi grecă. In limba latină însă s'au pusŭ formele, ce suntu asememnea celoru grece pentru a arĕtá asemĕnarea, resp. afinitatea ei cu cea grécă.

Cursulŭ la bursa de Viena
'din 11 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.—
Rentă de aurŭ 4%	93.55
Rentă de hârtiă 5%	88.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	103.25
Bonurĭ rurale ungare	100.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	99.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.—
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.70
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.60
Renta de hărtiă austriacă	80.95
Renta de arg. austr.	82.05
Renta de aurŭ austr.	103.—
Losurile din 1860	134 20
Acțiunile băncei austro-ungare	850 —
Act. băncei de creditŭ ung.	283.50
Act. băncei de creditŭ austr.	283.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.69½
Mărcĭ 100 împ. germ.	59.80
Londra 10 Livres sterlinge	122.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 28 Septemvre st. v. 1884.

		Cump.		vĕnd.	
Renta română (5%).					
Renta rom. amort. (5%)	»	96¼	»		
» convert. (6%)	»		»		
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»		»		
Credit fonc. rural (7%)	»	102⅜	»		
» „ „ (5%)	„		„		
» » urban (7%)	»		»		
» » „ (6%)	»		»		
» „ » (5%)	»		»		
Banca națională a României	»		»	1407	
Ac. de asig. Dacia-Rom.	»	369	»	372	
« » » Națională	»	242½	»		
Aurŭ	»		»		
Bancnote austriace contra aurŭ	»		»		

Cursulu pieței Brașovŭ
din 1⁄13 Octomvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.07	Vĕnd.	9.08
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.65	»	9.67
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.94
Galbenĭ	»	5.64	»	5.68
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122.—	„	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
Brașovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copșa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirișŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
Clușiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
Clușiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Brașovŭ (	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse·

Tipografia Alexi Brașovŭ.